

ЕКОНОМІЧНІ ЗЛОЧИНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ: БІБЛІОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ**ПЕТРЕНКО Каріна**

Сумський державний університет

e-mail: k.petrenko@student.sumdu.edu.ua

Науковий керівник: ЛЄОНОВ Сергій

доктор економічних наук, професор, Сумський державний університет

Метою дослідження є аналіз динаміки публікацій та наукового інтересу до тематики економічних злочинів під час війни за допомогою бібліометричного аналізу. Дослідження вивчає, як корупція та фінансові шахрайства поширюються в умовах військових конфліктів, і їхній вплив на економіку та процеси відновлення після війни. У дослідженні використовуються бібліометричний аналіз на базі пошукового запиту у базі даних наукових публікацій (Scopus) з ключовими словами, пов'язаними з економічними злочинами, корупцією та військовими конфліктами. Для аналізу даних було застосовано програмне забезпечення BiblioShiny, що дозволило виявити динаміку публікацій, середню кількість цитувань, найвпливовіші журнали та авторів, а також міжнародну співпрацю у цій сфері. Результати дослідження показали значне зростання наукового інтересу до тематики економічних злочинів під час війни після 1990-х років, з піком публікацій у 2020-2024 роках. Аналіз виявив, що більшість статей написані індивідуальними авторами або невеликими групами, а міжнародна співпраця становить лише 10%. Найвпливовішими журналами є *Crime Law and Social Change*, *Third World Quarterly*, і *Review of African Political Economy*. Зниження цитованості після 2020 року може бути пов'язане з тим, що нові публікації ще не накопичили достатньо цитувань. Наукова новизна результатів дослідження полягає у проведенні бібліометричного аналізу наукових публікацій з теми економічних злочинів під час війни, що дозволило систематизувати наявні дослідження та виявити прогалини в науковій літературі. Практична значущість результатів дослідження полягає у можливості використання отриманих даних для розробки ефективних стратегій боротьби з корупцією та економічними злочинами під час та після військових конфліктів. Аналіз допомагає урядам, міжнародним організаціям і науковій спільноті зрозуміти ключові проблеми, пов'язані з фінансовими шахрайствами та відмиванням коштів, і сприяти стабілізації економіки в постконфліктних країнах.

Ключові слова: економічні злочини; корупція; фінансові шахрайства; відмивання коштів; війна; збройний конфлікт; післявоєнне відновлення.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2024-13-43>

**ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ
ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ**

Військові конфлікти сприяють поширенню корупції та економічних злочинів через слабкість інституцій та відсутність контролю. Це призводить до відмивання грошей, зловживань ресурсами та погіршення гуманітарної ситуації, що ускладнює економічне відновлення після війни. Корупція під час війни негативно впливає на розподіл допомоги та руйнує інфраструктуру, а здобуті через неї кошти можуть фінансувати тероризм. Після завершення конфліктів боротьба з корупцією та прозорість управління є ключовими для стабілізації економіки й тривалого миру. Вивчення цих аспектів є ключовим для розуміння механізмів, які підтримують конфлікти, а також для створення ефективних стратегій боротьби з корупцією у постконфліктних суспільствах.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Наявні дослідження висвітлюють складні взаємозв'язки між військовими конфліктами та економічними злочинами, такими як корупція та відмивання коштів. Ця тема широко досліджується через її вплив на економічну, політичну та соціальну стабільність країн, що переживають війни або конфлікти. Найбільш важливими дослідженнями в цій сфері є Дж. Аннан та М. Бріер [1], А. де Ваал [2], Дж. Ді Джон [3], В. Истерли [4], Х. Ф'елде [5], Дж. Гудхенд [6], Г. Гаррісон [7], Ф. Ле Біллон [8], Дж. Ліндберг та К. Ор'юела [9], К. Пінауд [10] та інші.

**ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ,
КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ**

Хоча тема корупції в умовах війни досить широко вивчена, аспекти фінансових шахрайств та відмивання коштів залишаються менш дослідженими в умовах збройних конфліктів. Бібліометричний аналіз допоможе ідентифікувати прогалини у цих підтемах, систематизуючи публікації та створюючи чіткішу картину досліджень фінансових злочинів у військових умовах.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою дослідження є аналіз динаміки публікацій та наукового інтересу до тематики економічних злочинів під час війни за допомогою бібліометричного аналізу. Дослідження вивчає, як корупція та фінансові шахрайства поширюються в умовах військових конфліктів, і їхній вплив на економіку та процеси відновлення після війни.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Пошуковий запит в базу даних з ключовими словами (економічний злочин, фінансове шахрайство, фінансовий злочин, корупція, війна, збройний конфлікт та геополітичний конфлікт) дозволив отримати 1,981 документів. Враховуючи необхідність аналізу ключових слів було вирішено обмежити запит виключно статтями в наукових журналах, як наслідок таких статей виявилось 1,060.

У вибірці досліджено 1060 статей на тему економічних злочинів під час війни за період 1962-2024 років, з щорічним приростом публікацій 6,29%. Середній вік документів – 9,69 років, а середня кількість цитувань на статтю – 9,8, що свідчить про науковий вплив. Більшість публікацій написані індивідуальними авторами або невеликими групами, лише 10% статей є результатом міжнародної співпраці. У базі даних зафіксовано 43332 цитувань, що показує значну цитованість робіт.

Рис. 1 показує чотири періоди активності в публікаціях на тему економічних злочинів під час війни: низька активність до 1990 року, зростання в 1990-2000 роках через глобальні політичні зміни, стабільне збільшення у 2000-2015 роках, та стрімке зростання після 2020 року, пов'язане з пандемією та сучасними конфліктами, зокрема російсько-українською війною. Останнє зростання публікацій підкреслює актуальність теми в контексті сучасних глобальних викликів. Динаміка середньої кількості цитувань статей на тему економічних злочинів під час війни дозволяє зробити висновок, що до 1990 року цитування було мінімальним через низьку кількість публікацій, а після 1994 року спостерігається зростання, пов'язане з міжнародними конфліктами 90-х років. У 2000–2020 роках цитування коливалося, а після 2020 року почався спад, імовірно через те, що нові публікації ще не встигли набрати цитувань. Зменшення цитованості може бути тимчасовим, оскільки нові роботи потребують більше часу для інтеграції в наукову спільноту.

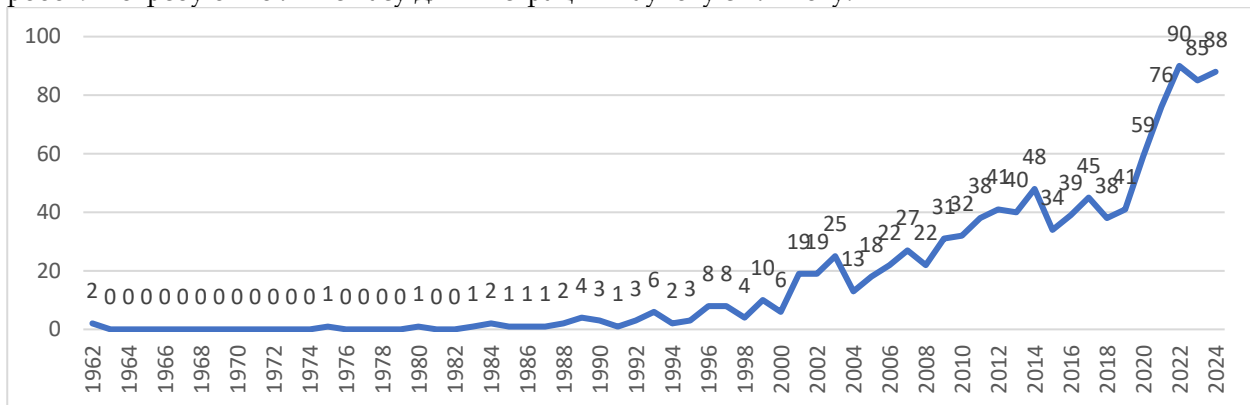

Рис. 1. Динаміка публікацій на тему економічні злочини під час війни

Джерело: розроблено автором за допомогою Biblioshiny та Scopus

Закон Бредфорда застосовується для виявлення "ядерних" журналів, які публікують найбільшу кількість статей з певної тематики. У нашому випадку Рис. 2 ілюструє застосування закону Бредфорда до журналів, що публікують статті на тему економічні злочини під час збройного конфлікту. Ядро джерел (Core Sources) у затіненій зоні знаходяться ядрові журнали, які публікують найбільшу кількість статей на цю тему. Ці журнали мають найбільший вплив на наукову дискусію в тематичі "економічні злочини під час війни". До ядра входять журнали, які публікують від 7 до 12 статей. Серед них можна бачити такі журнали, як: *Crime, Law and Social Change*, який публікував найбільше статей (12); *Third World Quarterly* та *Review of African Political Economy*, що також мають вагомий внесок у цю тематику (10 і 9 статей відповідно).

Закон Бредфорда показує лонгтейлову структура "довгий хвіст" наукових журналів, які публікують меншу кількість статей з даної теми. Це означає, що є велика кількість журналів, що публікують лише 1 або кілька статей на цю тему, і хоча ці журнали можуть не мати такого впливу, вони все одно вносять свій внесок у широту досліджень. Найвпливовішими журналами є *Third World Quarterly* має найвищі значення h-індексу (9) та g-індексу (10), що вказує на велику кількість цитованих статей. Журнал має 260 загальних цитувань та публікує статті з 1999 року. *African Affairs* має друге місце за кількістю цитувань (492 цитувань), але з трохи нижчим h-індексом (6), що свідчить про його вагомий роль у дослідженні африканських регіонів. Найбільш продуктивними журналами є *Crime, Law and Social Change* має найбільшу кількість публікацій (12 статей) з h-індексом 6, що робить його одним з найбільш продуктивних журналів у цій тематичі. Він також має високий g-індекс (12). Журнали, які почали публікувати статті нещодавно, як, наприклад, *Daedalus* (2017),

мають нижчі показники цитованості та індекси h та g. Проте m_index у них вищий (0.375), що вказує на швидкий ріст цитованості відносно короткого періоду їх існування.

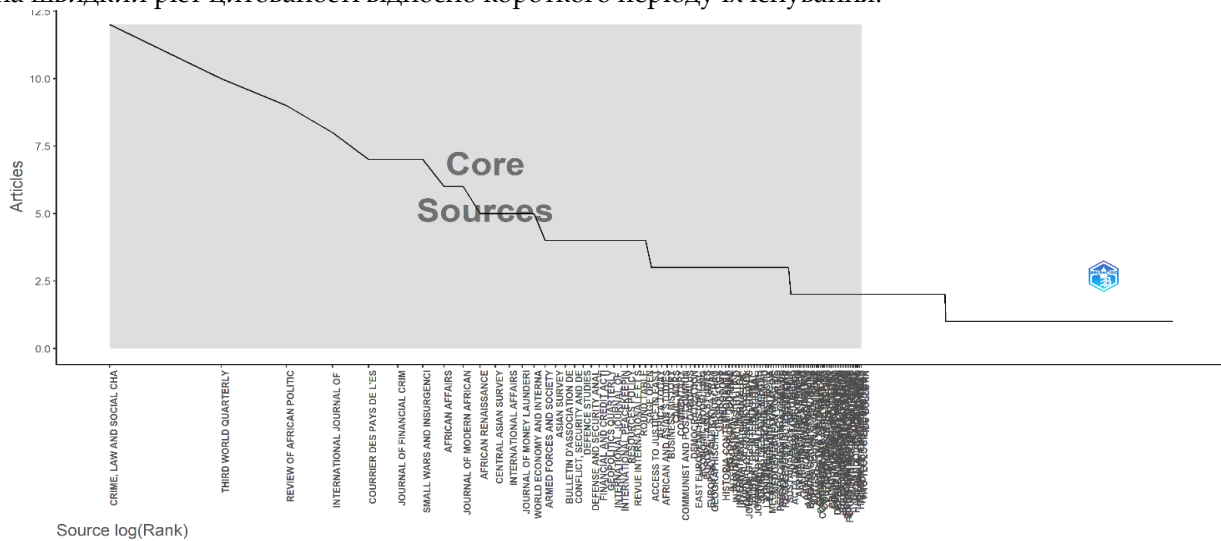

Рис. 2. Закон Бредфорда для журналів з вибірки
Джерело: розроблено автором за допомогою Biblioshiny та Scopus

Рисунок 3 відображає продуктивність 11 найактивніших авторів у тематиці економічних злочинів під час збройних конфліктів протягом часу, показуючи кількість статей (розмір точок) і загальну кількість цитувань на рік (колір точок). Е. Ломель активний протягом тривалого часу, з 2003 по 2021 рік, опублікувавши 4 статті. Це свідчить про його постійну участь у тематиці протягом майже двох десятиліть. Інші автори, як-от Дж. Цифуентес-Фаура та А. Хасан, більш активно публікували свої роботи після 2010 року. Розмір точок вказує на кількість статей, опублікованих кожним автором в окремий рік. Найбільші точки на графіку вказують на авторів, які опублікували 3 або більше статей за рік.

Таблиця 1 містить дані про ключові наукові показники продуктивності та впливовості авторів у тематиці економічні злочини під час збройного конфлікту. Найвпливовішими авторами є І. Колштад та А. Віінг, які мають по 76 загальних цитувань (TC) і h-index 3, що вказує на те, що їхні дослідження мали значний вплив у науковій спільноті. Ця таблиця надає гарне уявлення про наукову активність і вплив дослідників у цій тематиці.

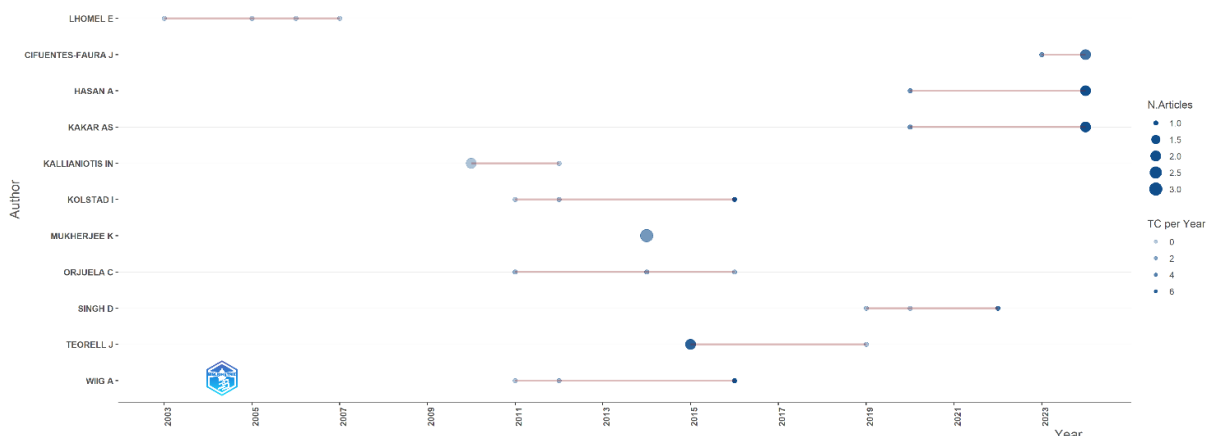

Рис. 3. Продуктивність в часі топ 11 авторів
Джерело: розроблено автором за допомогою Biblioshiny та Scopus

Рис. 4 відображає топ-18 найбільш релевантних інституцій, з якими афілійовані автори, що публікували статті на тему економічних злочинів під час збройних конфліктів. Інституції впорядковані за кількістю статей, опублікованих їхніми авторами. Університети з країн, які безпосередньо стикалися з конфліктами або нестабільністю, такі як Університет Нігерії або Сумський державний університет (Україна), відіграють ключову роль у вивченні економічних злочинів, оскільки мають доступ до досвіду та даних з перших рук.

Таблиця 1

Метрики топ 5 авторів

Автор	h_index	g_index	m_index	TC	NP	PY_start
Колшгад І.	3	3	0,214	76	3	2011
Мукхерджи К.	3	3	0,273	31	3	2014
Ор'юела К.	3	3	0,214	49	3	2011
Теорелл Дж.	3	3	0,3	62	3	2015
Віінг А.	3	3	0,214	76	3	2011

Нотатки: *h_index* (індекс Гірша) показує кількість статей автора, які мають хоча б таку ж кількість цитувань. Наприклад, *h-index* = 3 означає, що автор має принаймні 3 статті з трьома і більше цитуваннями. *g_index* враховує як кількість, так і якість цитувань, акцентуючи на високоцитованих статтях. Він завжди більший або рівний *h-index*. *m_index* – показник, який враховує швидкість зростання *h*-індексу з моменту першої публікації. Корисний для порівняння авторів з різними періодами активності. *TC* (Total Citations) – загальна кількість цитувань усіх робіт автора. Високий *TC* вказує на більший науковий вплив. *NP* (Number of Papers) – кількість статей, написаних автором. *PY_start* – рік, коли автор почав публікуватися в цій темі.

Джерело: розроблено автором за допомогою Biblioshiny та Scopus.

Таблиця 5 показує топ-12 найбільш релевантних (опубліковано 10 і більше публікацій) країн, з якими афілійовані автори, що публікували статті на тему економічні злочини під час збройних конфліктів. Лідером за кількістю публікацій є США, які мають найбільшу кількість статей (142 статті), причому переважна більшість з них зроблена без міжнародної співпраці (*SCP* = 135). Низький рівень міжнародної співпраці США (*MCP_Ratio* = 0,049) означає, що лише 4,9% статей з США були опубліковані у співпраці з іншими країнами. Це вказує на сильну внутрішню дослідницьку активність, з невеликою залежністю від міжнародної співпраці. Україна має 10 статей, з яких 9 зроблені без міжнародної співпраці, і лише 1 стаття була написана у співпраці з іншою країною (*MCP* = 1). *MCP_Ratio* = 0,1 свідчить про те, що 10% публікацій з України є міжнародними.

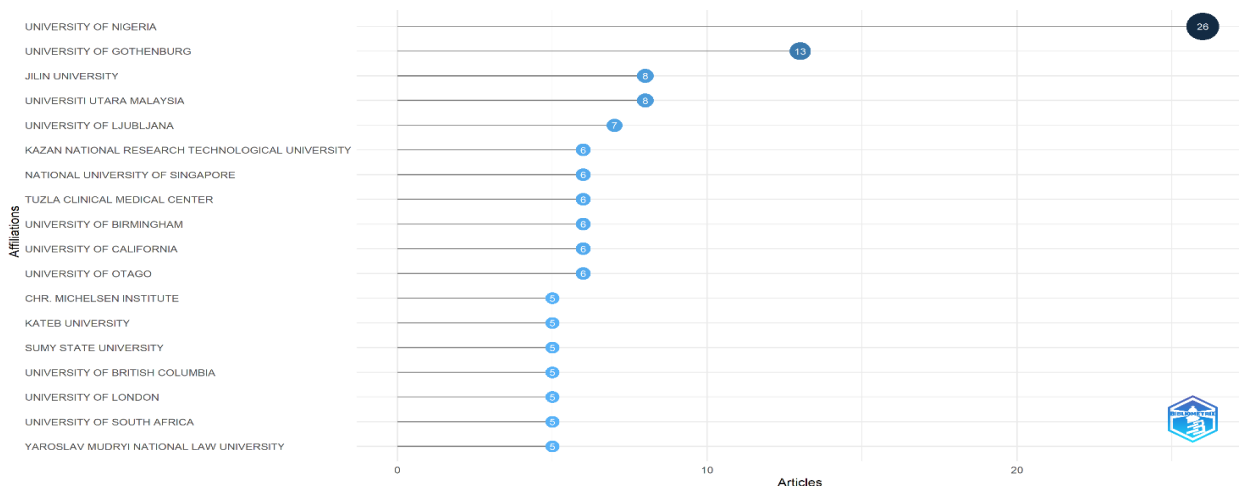

Рис. 4. Топ 18 найбільш релевантних інститутів, з якими афілійовані автори

Джерело: розроблено автором за допомогою Biblioshiny та Scopus

Найбільш глобально-цитована стаття це – стаття В. Істерлі [4], яка досліджує, як високоякісні інституції можуть пом'якшити негативні економічні наслідки етнічної різноманітності. Найбільше цитувань на рік має стаття А. де Ваала [2], яка розповідає про політичну та економічну динаміку, яка призвела до спалаху громадянської війни в Південному Судані. У статті з найбільшим показником нормалізованого цитування (9,47) Дж Аннан і М. Браєра [1] розглядається перетин збройного конфлікту та насильства з боку інтимного партнера у контексті Північної Уганди. Найбільш локально-цитованою працею є стаття Ф. Ле Біона [8], яка досліджує складний зв'язок між корупцією та збройним конфліктом. Найбільший показник нормалізованого локального цитування має публікація Х. Ф'елде [5], яка розглядає складну роль політичної корупції в багатих на нафту державах і те, як вона взаємодіє з ризиком громадянської війни. Найбільше співвідношення локального та глобального цитування має стаття Й. Ліндберга та К. Орджуели [9], яка досліджує складні зв'язки між корупцією та поточним конфліктом у Шрі-Ланці, особливо після громадянської війни між урядом і Тиграми визволення Таміл Іламу.

Тематична мапа авторських ключових слів на Рис. 5 демонструє, як різні теми, пов'язані з дослідженням корупції та збройних конфліктів, розподіляються за двома осями: «ступінь розвитку» і «ступінь релевантності». Ці осі допомагають класифікувати теми за їхнім ступенем зрілості та

важливості в науковому дискурсі. Моторні теми мають високу центральність і щільність, тобто вони є добре розвиненими та важливими для тематики досліджень. Тут знаходяться теми, пов'язані з людьми та статтями (наприклад, «article», «human»), які є добре розробленими і стосуються загальних аспектів людського впливу на конфлікти та корупцію. Базові теми є базовими для досліджень, але можуть бути менш детально розвинені. Їхня висока центральність вказує на їхню важливість. «War», «Africa», та «violence» є ключовими темами для розуміння конфліктів та їхніх наслідків для різних країн, особливо в африканському контексті. Нішеві теми – теми з високим рівнем розвитку, але низькою центральністю. Це може вказувати на те, що ці теми є добре дослідженими, але стосуються конкретних, вузьких питань. Прикладом є «economics», «politics», та «developing countries», що мають детальну розробку, але стосуються більш спеціалізованих напрямів.

Таблиця 2.

Топ-12 найбільш релевантних країн, з якими афілійовані автори, що публікували статті на тему економічні злочини під час збройних конфліктів.

Країна	Кількість статей	SCP	MCP	Freq	MCP_Ratio
США	142	135	7	0,134	0,049
Великобританія	69	58	11	0,065	0,159
Нігерія	27	27	0	0,025	0
Канада	19	14	5	0,018	0,263
Німеччина	17	16	1	0,016	0,059
Південна Африка	17	16	1	0,016	0,059
Іспанія	17	14	3	0,016	0,176
Австралія	15	10	5	0,014	0,333
Швеція	12	10	2	0,011	0,167
Китай	11	8	3	0,01	0,273
Франція	10	9	1	0,009	0,1
Україна	10	9	1	0,009	0,1

Нотатки: SCP (Single Country Publications) – кількість публікацій, зроблених авторами, афілійованими з однією країною (без міжнародної співпраці). MCP (Multiple Country Publications) – кількість публікацій, зроблених у міжнародній співпраці (спільні публікації між кількома країнами). Freq – частка публікацій від загальної кількості статей у базі. MCP_Ratio – частка міжнародних публікацій серед усіх публікацій країни.

Джерело: розроблено автором за допомогою Biblioshiny та Scopus.

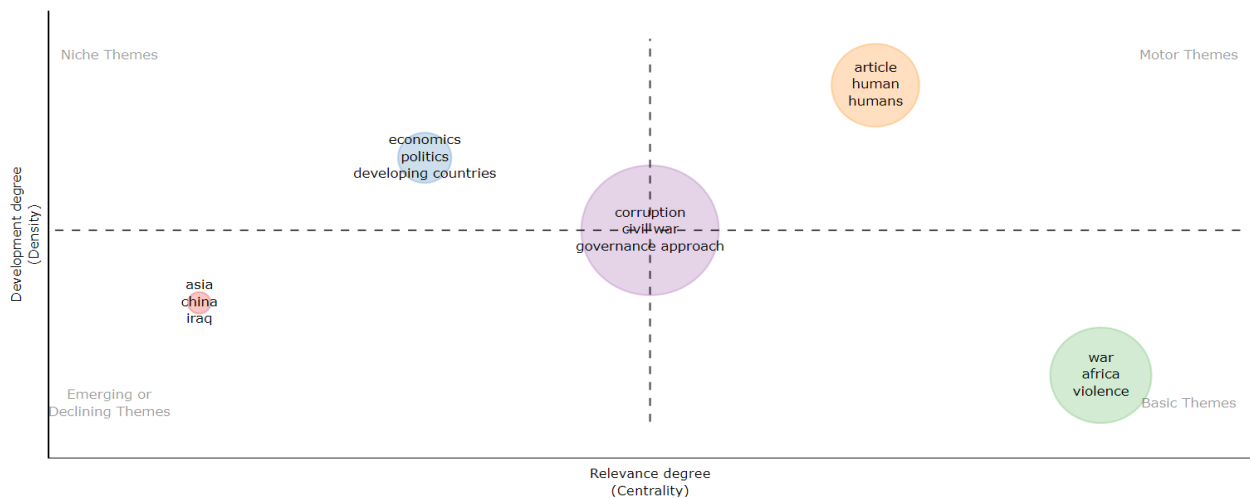

Рис. 5. Тематична карта авторських ключових слів

Джерело: розроблено автором за допомогою Biblioshiny та Scopus

Теми, що розвиваються або занепадають мають низьку щільність і центральність, що вказує на те, що вони або перебувають на стадії розвитку, або вже втратили свою актуальність. Наприклад, "Asia", "China", та "Iraq" є менш розвиненими в контексті цих досліджень, але можуть мати потенціал для подальшого дослідження. Теми "Corruption", "civil war", і "governance approach" знаходяться в центрі графіку, що підкреслює їхню ключову роль у дослідженнях цієї тематики. Вони мають високу релевантність, але можуть бути на різних етапах розвитку залежно від конкретної тематики досліджень. Ця тематична карта допомагає дослідникам зрозуміти, які аспекти корупції, війни та

конфліктів є центральними для наукової спільноти, які теми добре розвинені, а які перебувають на початковій стадії або втратили актуальність.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проведений аналіз показує, що тематика економічних злочинів під час збройних конфліктів зазнала значного зростання після 1990-х років, коли світ стикнувся з великим числом нових конфліктів після завершення холодної війни, таких як війни на Балканах і в Афганістані. Пік публікацій припадає на період з 2020 по 2024 роки, коли за рік публікується більше 80 статей, що свідчить про актуальність теми в умовах сучасних конфліктів. Зростання публікацій у цей період може бути зумовлене впливом глобальних військових конфліктів, таких як російсько-українська війна, що викликали підвищений інтерес до питань економічних злочинів і фінансових злочинів, пов'язаних із війною. Результати дослідження підтверджують важливість вивчення економічних злочинів, фінансових шахрайств та корупції в умовах збройних конфліктів, оскільки ці злочини мають довготривалі наслідки для економіки постраждалих країн і перешкоджають процесу відновлення. Аналіз динаміки публікацій та цитувань показує, що цей напрямок досліджень активно розвивається, а міжнародна співпраця стає ключовим фактором успіху в подальшому вивченні тематики.

Фінансування: Стаття виконана в межах проєкту Міністерства освіти і науки України (проєкт № 0123U101945 – Національна безпека України через запобігання фінансовим шахрайствам та відмиванню грошей: виклики війни та післявоєнного періоду)

REFERENCES:

1. Annan J., Brier M. (2010). The risk of return: Intimate partner violence in Northern Uganda's armed conflict. *Social Science & Medicine*, vol. 70(1), pp. 152–159. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2009.09.027>
2. de Waal A. (2014). When kleptocracy becomes insolvent: Brute causes of the civil war in South Sudan. *African Affairs*, vol. 113(452), pp. 347–369. DOI: <https://doi.org/10.1093/afraf/adu028>
3. Di John J. (2007). Oil abundance and violent political conflict: A critical assessment. *The Journal of Development Studies*, vol. 43(6), pp. 961–986. DOI: <https://doi.org/10.1080/00220380701466450>
4. Easterly W. (2001). Can Institutions Resolve Ethnic Conflict? *Economic Development and Cultural Change*, vol. 49(4), pp. 687–706. DOI: <https://doi.org/10.1086/452521>
5. Fjelde H. (2009). Buying Peace? Oil Wealth, Corruption and Civil War, 1985–99. *Journal of Peace Research*, vol. 46(2), pp. 199–218. DOI: <https://doi.org/10.1177/0022343308100715>
6. Goodhand J. (2008). Corrupting or Consolidating the Peace? The Drugs Economy and Post-conflict Peacebuilding in Afghanistan. *International Peacekeeping*, vol. 15(3), pp. 405–423. DOI: <https://doi.org/10.1080/13533310802058984>
7. Harrison G. (1999). Corruption as 'boundary politics': The state, democratisation, and Mozambique's unstable liberalisation. *Third World Quarterly*, vol. 20(3), pp. 537–550. DOI: <https://doi.org/10.1080/01436599913677>
8. Le Billon P. (2003). Buying peace or fuelling war: the role of corruption in armed conflicts. *Journal of International Development*, vol. 15(4), pp. 413–426. DOI: <https://doi.org/10.1002/jid.993>
9. Lindberg J., Orjuela C. (2011). Corruption and conflict: connections and consequences in war-torn Sri Lanka. *Conflict, Security & Development*, vol. 11(02), pp. 205–233. DOI: <https://doi.org/10.1080/14678802.2011.572455>
10. Pinaud C. (2014). South Sudan: Civil war, predation and the making of a military aristocracy. *African Affairs*, vol. 113(451), pp. 192–211. DOI: <https://doi.org/10.1093/afraf/adu019>

ECONOMIC CRIMES DURING THE WAR: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS

PETRENKO Karina
Sumy State University

Research Objective of the study is to analyse the dynamics of publications and scientific interest in the topic of economic crimes during war using bibliometric analysis. The research examines how corruption and financial fraud spread in the context of military conflicts and their impact on the economy and post-war recovery processes. The study utilizes bibliometric analysis based on a query in the scientific publication database (Scopus) using keywords related to economic crimes, corruption, and military conflicts. Data analysis was conducted using Biblioshiny software, which allowed for identifying publication dynamics, the average number of citations, the most influential journals and authors, as well as international collaboration in this field. Research Results showed a significant increase in scientific interest in economic crimes during war after the 1990s, with a peak in publications between 2020 and 2024. The analysis revealed that most articles are written by individual authors or small groups, with only 10% involving international collaboration. The most influential journals are Crime Law and Social Change, Third World Quarterly, and Review of African Political Economy. The decline in citations after 2020 may be due to newer publications not yet accumulating enough citations. Scientific Novelty lies in the bibliometric analysis of academic publications on the topic of economic crimes during war, which helped to systematize existing research and identify gaps in the literature. Practical Significance of the study is in the potential use of the obtained data to develop effective strategies for combating corruption and economic crimes during and after military conflicts. The analysis helps governments, international organizations, and the scientific community understand key issues related to financial fraud and money laundering, contributing to the stabilization of economies in post-conflict countries.

Keywords: economic crimes; corruption; financial fraud; money laundering; war; armed conflict; post-war recovery.